

MEMÒRIA DE 2013 DE DEONTOLOGIA

Al llarg d'aquestes línies trobareu les dades referides a les activitats realitzades des de Deontologia l'any 2013.

COMISSIÓ DE DEONTOLOGIA (ABSTRACT) Per accedir al text complet, [cliqueu aquí](#)

La **Comissió de Deontologia delegada de la Junta de Govern** es va crear l'any 1992 i les seves funcions, inicialment limitades a donar suport a la gestió dels expedients disciplinaris incoats en base al que preveïen els estatuts col·legials, es van ampliar, assumint també actuacions orientades a la prevenció de la infracció (publicació d'articles i notes, orientació del Servei d'Inspecció cap a l'assessorament,...), a l'atenció de sol·licituds i consultes (provinents dels col·legiats, usuaris, altres col·legis professionals, Administració...) referides a l'àmbit ètic i deontològic i, evidentment, també al legal, de l'exercici de la nostra professió. A més, la Comissió de Deontologia col·labora amb la Junta de Govern en el compliment de funcions tan importants com la defensa de la professió, denunciant a les autoritats competents les presumptes il·legalitats relacionades amb el sector de què, bé d'ofici, bé per denúncia, sigui coneixedora.

Actualment està **integrada per nou persones**: el Cap de la Comissió (vocal de la Junta de Govern), la Secretària de Junta, la Vocal d'oficina de farmàcia i l'Assessora jurídica de la Junta de Govern, dos farmacèutics titulars d'oficina de farmàcia, els dos Inspectors del COFB i la Coordinadora de la Comissió.

L'any 2013, la Comissió de Deontologia **s'ha reunit en 20 ocasions**, durant les que s'han pres **217 acords** referits a sol·licituds d'intervenció (147) i a assumptes provinents del COFB (70).

S'han rebut un total de **105 sol·licituds d'intervenció**, de les que **58** eren denúncies, queixes o reclamacions; **14**, consultes i **33** corresponien al grup comunicacions i altres.

Mentre que en el cas de les consultes i comunicacions, els **remitents** majoritaris són els farmacèutics, en el cas de les denúncies queixes i reclamacions ho són els usuaris en general. Tot i que en menor proporció, els laboratoris farmacèutics, ajuntaments, OMIC's, altres professionals sanitaris, etc, també s'han adreçat a nosaltres, per diferents motius relacionats sempre amb l'actuació professional del nostre col·lectiu.

Precisament, pel que fa als **motius de les sol·licituds d'intervenció**, a la taula 4 de la memòria podreu consultar els codis que fem servir per classificar-los, així com el nombre de sol·licituds rebudes de cadascun. En comparació amb l'any 2012 es detecta un increment de les sol·licituds referides a les condicions de fabricació, elaboració, distribució, prescripció i dispensació de medicaments i, dintre d'aquest motiu, la majoria es referien a incidències relacionades amb la dispensació (venda de medicaments via telemàtica, negativa injustificada a dispensar, errors de

DEONTOLOGIA

dispensació, dispensació de medicaments no conservats de manera adequada...). En contrapartida, hem detectat una disminució de les sol·licituds referides a l'actuació del farmacèutic en la seva relació amb el pacient i, arribant al valor zero per primera vegada en anys, les intervencions motivades per irregularitats en la Seguretat Social.

Pel que fa als **expedients disciplinaris**, a proposta de la Comissió de Deontologia, la Junta de Govern va aprovar la incoació d'un expedient a un farmacèutic titular d'oficina de farmàcia. El motiu va ser la comissió d'una infracció greu (art. 52.g Estatuts del Col·legi), relacionada amb l'incompliment dels serveis d'urgència, dels horaris i per la manca de presència farmacèutica. A 31 de desembre del 2013 la tramitació d'aquest expedient encara estava oberta.

A més, la Junta de Govern va resoldre els dos expedients disciplinaris incoats l'any 2012 a dues col·legiades titulars de dues oficines de farmàcia. En un d'ells, es va imposar una sanció de 1.001€; en l'altre, la resolució comprenia dues amonestacions públiques, una amonestació privada, dues sancions de 2.000€ cada una i una altra sanció de 1.001€.

SERVEI D'INSPECCIÓ (ABSTRACT) Per accedir al text complet, [cliqueu aquí](#)

El Servei d'Inspecció té com a funcions fer visites de control i/o assessorament, per verificar que les oficines de farmàcia compleixen els requisits establerts en la legislació vigent

El procediment de planificació i realització de les inspeccions a l'oficina de farmàcia, està des de l'any 2005, certificat segons la Norma ISO 9001.

Les visites es planifiquen setmanalment. Es prioritzen les visites per canvi de titularitat (CT), trasllat (TR) i nova apertura (NOF), segons acords de la Junta de Govern i, les visites per acord de la Comissió de Deontologia ja sigui per comprovar uns fets o per fer el seguiment d'un fet irregular.

Es completa la planificació amb les visites d'ofici (O) que s'estima en un període màxim de cada tres anys.

En ocasions, el Departament de Secretaria o el de Tramitació d'Expedients i Assessoria Jurídica als col·legiats, ordenen anar a una oficina de farmàcia per comprovar uns fets o bé, per lliurar una documentació que no ha pogut ser lliurada pel procediment habitual.

El resultat de les visites per CT, TR, NOF i O queden reflectides a l'acta ordinària.

L'any 2013, s'han realitzat 861 actuacions inspectores que corresponen a 822 actes redactades. En 37 visites, hi havia més d'un motiu per realitzar la visita d'inspecció i/o assessorament, d'aquí la diferència numèrica entre actes ordinàries i actuacions.

La taula 1 mostra el nombre de visites ordinàries i el motiu

Ofici	Canvi de titular	Trasllat	Nova apertura	total
--------------	-------------------------	-----------------	----------------------	--------------

DEONTOLOGIA

546	71	18	19	654
-----	----	----	----	-----

La taula 2 mostra el nombre de visites de seguiment i el motiu

Presència farmacèutica	Presència farmacèutica en horari ampliat	Seguiment d'un fet denunciat	total
48	92	4	144

Aquest any 2013 s'han millorat la sistemàtica d'elaboració de les visites per comprovar la presència de farmacèutic responsable en el cas de les oficines de farmàcia que han comunicat que realitzen un horari superior a l'ordinari.

La taula 3 mostra el nombre de visites per altres motius

Denúncia	Compro- vació horari	Diversos	Dep. de Tramitació d'expedients i Assessoria Jurídica als col·legiats	Dep. de Secretaria	total
32	4	12	13	2	63

RESULTATS MÉS RELLEVANTS DE LA EXPLOTACIÓ DE LES DADES RECOLLIDES A L'ACTA ORDINÀRIA.

A continuació es comenta breument les dades recollides a l'acta ordinària (n=617). Per accedir al contingut complet, podeu clicar [aquí](#).

- **Presència de farmacèutic:** El farmacèutic que atén al/la inspector/a és el titular (70% del total de farmàcies visitades), substituït (27%) adjunt (1%) o col·legiat (2%).

En cas de que no hi hagi farmacèutic responsable, no es realitza la visita d'inspecció, es deixa constància del fet en una *acta no ordinària* i es planifica una nova visita a l'oficina de farmàcia. L'any 2013 no es va trobar farmacèutic, en primera visita, en 31 oficines de farmàcia; aquesta situació es va resoldre en les visites successives, a excepció d'una a la que es va incoar expedient disciplinari.

El 85% dels farmacèutics portaven la **placa que els identifica** com a tal. Aquest percentatge augmenta lleugerament en els darrers 5 anys.

El nombre de persones que treballen a les oficines de farmàcia ha disminuït al llarg dels darrers cinc anys en un percentatge promig del 13%. El personal farmacèutic representa el 57%, percentatge que es manté en aquest període de temps.

En 33 farmàcies de les visitades aquest any 2013, hi treballa únicament el farmacèutic titular.

DEONTOLOGIA

- **Condicions generals del local:** Si s'exceptua el requisit actual de que l'oficina de farmàcia ha de disposar d'una superfície mínima de 75m², el 100% de les farmàcies visitades s'adeqüen a la normativa vigent.
- **Condicions de l'exterior de l'oficina de farmàcia:** compleixen el 87%. Destaquem que en un 3% de les farmàcies visitades, no estava exposat el cartell de torns d'urgència, i en un 14%, l'horari d'atenció al públic. Aquests resultats milloren també lleugerament des de l'any 2009.
- **Zona d'atenció a l'usuari (zona de dispensació):** un 3,4% de les farmàcies visitades dispensen productes no autoritzats d'acord amb el Decret 168/1990 *pel qual s'estableixen els requisits técnico-sanitaris que han de complir les oficines de farmàcia*. Aquest resultat ha disminuït considerablement amb relació als resultats dels anys anteriors (12,3% l'any 2010, sobre el 8% l'any 2012, 2011 i 2009)
- **Zona de recepció i revisió de mercaderies, emmagatzematge i reposició:** El percentatge de compliment és del 85%. En aquest apartat, cal destacar l'augment considerable (gairebé un 10%) de farmàcies que no tenien un instrument de mesura de la temperatura del frigorífic amb registre de la temperatura de màxima i mínima, per assegurar la correcta conservació dels medicaments allà emmagatzemats.

S'observa un lleuger increment de les farmàcia que controlen les caducitats en suport informàtic, algunes d'elles per la instal·lació d'un sistema robot

- **Despatx del farmacèutic i/o zona diferenciada per a l'atenció personalitzada.** Es pot destacar el fet que al llarg d'aquest cinc anys, augmenta el nombre de farmàcies que disposen d'una zona diferenciada per atendre a l'usuari (58% a l'any 2010, 71% a l'any 2013)
- **Llibre receptari actualitzat.** El 21,7% de les farmàcies visitades no anotaven totes les dades que especifica el *RD 1718/2010 de recepta mèdica i ordres de dispensació*. 9 farmàcies (1,5%), no tenien actualitzat el llibre receptari.

S'observa un increment de farmàcies que porten el registre en suport informàtic.

- **Llibre de comptabilitat d'estupefaents actualitzat.** El percentatge de farmàcies que tenen el llibre actualitzat és del 99%. 6 farmàcies no el tenien actualitzat.

L'increment de farmàcies que registra el moviment d'estupefaents i d'especial control mèdic en suport informàtic és considerable (25.6% a l'any 2013, 8,5% a l'any 2010)

- **Laboratori de farmacotècnia i control.** La majoria de les farmàcies visitades (66.6%) encarreguen les fórmules magistrals a una altra farmàcia autoritzada a elaborar a tercers.

L'interval més freqüent de nombre de fórmules magistrals elaborades per setmana en les farmàcies, és entre 2 i 5 (47%), segueix el de cap o 1 preparat (34%).

DEONTOLOGIA

- **Serveis oferts per les oficines de farmàcia regulats per normativa específica.** En aquest apartat s'anota si les farmàcies ofereixen servei d'anàlisis clíniques (0,5%), d'òptica (2,3%), d'acústica (0,6%), d'ortopèdia estàndard (8,6%), adaptada (4,3%) o a mida (2,3%), i el programa de tractament amb agonistes opiàcids (1,8%).

Destaca la disminució del nombre de farmàcies que dispensen productes ortoprotètics a càrrec del CatSalut (52, any 2013; 85, any 2012; 99, any 2011)

- **Altres serveis:** En aquest apartat s'anoten els serveis complementaris que ofereixen les farmàcies. Aquests serveis són la determinació en química seca de paràmetres com la glucosa, colesterol, etc. que l'ofereixen un 69% de les farmàcies visitades; el programa de l'SPD® en un 49%, de les quals un 4% no estava acreditada pel Col·legi de Farmacèutics de Barcelona; el programa de deshabituació tabàquica, en un 8%; el programa d'intercanvi de xeringues en un 10%, i el seguiment farmacoterapèutic personalitzat en un 4%.
- **Altres dades d'interès:** En aquest apartat, s'anota si l'oficina de farmàcia té pàgina web (15%), si té contractat el servei d'una empresa que li gestioni el que estableix la Llei de protecció de dades de caràcter personal (85%) i la Llei de prevenció de riscos laborals (82%).

CONCLUSIONS

- A la vista dels resultats processats que s'han obtingut a partir de les oficines de farmàcia visitades, es pot concloure que les farmàcies de Barcelona compleixen en gran percentatge amb la legislació vigent que els hi és d'aplicació.
- Cal destacar l'augment d'oficines de farmàcia, que no disposen d'un instrument de mesura de la temperatura del frigorífic amb registre de la temperatura de màxima i mínima.
- Al llarg dels cinc darrers anys, el compliment de cadascun dels aspectes que es comproven durant la visita d'inspecció/assessorament ha augmentat, a excepció de l'aspecte citat en el punt anterior.
- Aquest augment del percentatge de compliment amb la legislació vigent ens permet mostrar l'efectivitat de les visites planificades i realitzades des del Servei d'Inspecció

CERTIFICACIÓ NORMA ISO 9001:2008

Des de l'any 2005 comptem amb la **certificació de qualitat ISO 9001:2008**, que abasta dos dels processos més importants realitzats des de Deontologia: "tramitació de sol·licituds d'intervenció de la Comissió de Deontologia" i "planificació i realització d'inspeccions a les oficines de farmàcia". Aquest certificat significa el compromís amb la millora continua.

L'any 2013 es van superar les auditories internes i externes preceptives.

DEONTOLOGIA

Els objectius marcats per l'any 2014 consisteixen en la implantació dins la sistemàtica de treball dos projectes que han finalitzat la fase de preparació: el de recepció i tramitació de sol·licituds d'intervenció "on line" i el projecte de realització d'inspeccions ordinàries fent servir una tauleta, en comptes de l'acta en paper.

Els indicadors qualitius del procés "tramitació de sol·licituds d'intervenció de la Comissió de Deontologia" establerts són: el percentatge de sol·licituds resoltes abans de 12 mesos de la recepció, la mitjana de dies naturals de sortida de la carta de recepció, la mitjana de dies naturals de sortida de la carta de resposta, el percentatge de compliment de la planificació de les reunions de la Comissió, el percentatge de compliment de l'ordre del dia de les reunions de la Comissió i el nombre d'expedients disciplinaris caducats.

Pel que fa als indicadors del procés "planificació i realització de les visites d'inspecció a les oficines de farmàcia" establerts són: el grau de compliment segons la urgència de la visita, el temps transcorregut entre la planificació de la visita i la realització, la durada de la visita d'inspecció, el grau de compliment segons la planificació i, el nombre de reclamacions rebudes pel servei realitzat.

ALTRES ACTIVITATS I SERVEIS DE DEONTOLOGIA

- **Base de dades de notificacions de robatori, pèrdua i falsificació de receptes, talonaris i segells.**

S'han rebut 24 comunicats procedents: 9 de la Direcció General d'Ordenació i Regulació Sanitàries, 5 de Col·legi Oficial de Metges de Barcelona, 4 de la Direcció de Farmàcia Regió Sanitària, 3 del Consell de Col·legis de Farmacèutics de Catalunya, 1 de MUFACE, 1 de l'Hospital de la Vall d'Hebron i, 1 ha estat la mateixa metgessa qui ha comunicat la detecció de receptes privades al seu nom presumptament falses.

Aquests comunicats fan referència a 57 situacions detectades de robatori o pèrdua de segell, receptes estupefaents, receptes CatSalut, talonari de MUFACE i receptes privades.

També hem registrat 67 notificacions d'oficina de farmàcia que recollim amb la col·laboració del CIM, sobre sospita de recepta falsa; algunes d'elles han estat comunicades posteriorment per organismes oficials.

S'han publicat a la web del COFB, 12 actualitzacions de la BBDD i 4 comunicats específics sobre la detecció de receptes privades falsificades.

- **Publicació de pàgines web d'oficines de farmàcia acreditades pel COFB**

S'han rebut 8 sol·licituds de publicació noves de pàgina web, de les quals 2 es van publicar. Les 6 restants, no s'han publicat encara perquè no s'ha rebut el contracte signat o bé, perquè, atès que en el mes de novembre es va publicar el Real Decret

870/2013, de 8 de novembre, pel qual es regula la venda a distància al públic, a través de llocs web, de medicaments d'ús humà no subjectes a prescripció mèdica, es va decidir suspendre temporalment aquest servei a l'espera de com, el desenvolupament del RD, afectaria aquest servei del Col·legi de Farmacèutics de Barcelona.

A l'actualitat hi ha registrades a la BBDD, web de 75 oficines de farmàcia de les quals **31 tenen activada la seva pàgina web**, i 44, estan pendents de publicar pels motius expressats anteriorment.

- **Reunions amb el Centre d'Informació del Medicament, publicació d'articles.**

S'han realitzat **10 reunions, una mensual, excepte els mesos d'agost i desembre**. S'han tractat **69 temes**, referits, com sempre, a consultes rebudes pel CIM, com pel servei d'inspecció i per deontologia.

S'ha publicat un **article al Blog del Col·legi**, amb el títol "El farmacèutic ha de demanar el DNI als pacients?" (15/05/13)

- **Publicació de comunicats i notes informatives**

Aquesta és una eina de gran interès per a la Comissió de Deontologia, atès que permet avisar, assessorar, informar i recordar, a tots els col·legiats, aspectes importants a tenir en compte en l'exercici professional.

Durant l'any 2013 s'han publicat 4 comunicats, amb els títols següents:

- Exportacions paral·leles: actuacions irregulars d'algunes farmàcies. (Comunicat 76/2013, 11/02/2013)
- Avís: detectada recepta falsa de "Centro Médico Andro Endocrinología". (Comunicat 311/2013, 19/06/2013).
- Limovan: denúncia per obtenir-lo sense recepta. (Comunicat 594/2013, 26/11/2013).
- Recordatori: dispensació de Distraneurine. (Comunicat 632/2013, 20/12/2013).

- **Actuacions davant la notificació d'impossibilitat de dispensar un medicament prescrit mitjançant recepta electrònica**

L'any 2012 vàrem començar a rebre algunes trucades de farmacèutics que no podien dispensar el medicament prescrit ja que el sistema els hi deia que ja havia estat dispensat en una altra farmàcia o bé, no podien inserir una recepta en suport paper perquè el sistema deia que ja havia estat inserida.

El farmacèutic telefona al CGO (Centre de Gestió d'Operacions) i atès que el personal que l'atén no pot donar-li el nom de la farmàcia que suposadament l'ha

dispensat o que ha inserit la recepta, li diuen que es posi en contacte amb Deontologia.

Les dades que facilita aquest farmacèutic s'envien al CGO qui facilita l'UP de la farmàcia que suposadament ha dispensat o ha inserit la recepta. Es telefona a aquesta farmàcia per saber què ha succeït, es confirma o no el fet, si cal es procedeix a eliminar la dispensació per alliberar el medicament en qüestió, etc.

Un cop tenim la resposta, es telefona al farmacèutic que no ha pogut dispensar i se li informa del resultat de les actuacions fetes.

Aquest any 2013, s'ha intervingut en 14 situacions en les que el farmacèutic no ha pogut dispensar un medicament.

- **Notificació de formularis per manca de liquidesa**

El mes de març, com a conseqüència de la situació d'impagament de les receptes del CatSalut i atès, que la *Llei 29/2006, de 26 de juliol, de garanties i ús racional dels medicaments i productes sanitaris* obliga a dispensar els medicaments als usuaris i considera una infracció greu negar-se a dispensar medicaments o productes sanitaris sense causa justificada, es va posar a disposició dels farmacèutics un formulari per comunicar la impossibilitat de dispensar per manca de liquidesa.

Aquest formulari, disponible a la web de col·legiats, s'ha d'omplir i fer arribar al COFB per tal de que se'n tingui constància de la situació de l'oficina de farmàcia.

Des de març a novembre de 2013, s'han rebut 20 formularis que corresponen a 9 oficines de farmàcia que han comunicat problemes per adquirir un total de 29 medicaments.

El PVP amb iva oscil·la des de 3,12€ fins a 4100,42€ (16 medicaments tenen un PVP inferior a 100€, 6 entre 101€ i 300€, 4 entre 301€ i 450€, 1 de 1240,56€, 1 de 3080,85€ i 1 de 4100,42€)

Els medicaments que consten en aquests formularis són: Doxilat 100, Mycostatin sol, Escitalopram 10, Glicazida, Losartan 100, Invega 3, Ideos unidia, Prolia 60mg, Concerta 54 mg, Multaq 400 mg, Femara 2,5 mg, Faslodex 250mg, Pradaxa 150mg, Decapeptyl trimestral, Forsteo, Somatulina 120 mg, Somavert 15mg, Somavert 20mg.

Els farmacèutics que han enviat aquests formularis han dit que el pacient prenia el medicament des de abril 2005, desembre 2006, gener 2008, novembre 2011, abril 2012 o, març 2013.

Paral·lelament, es va establir un circuit de col·laboració amb "Sanitat respon" i les regions sanitàries de Barcelona i Catalunya Central, per tal d'agilitzar la dificultat en la que es pogués trobar un pacient per adquirir un medicament en concret.

L'any 2013 set pacients van contactar amb el Col·legi perquè no trobaven el seu medicament. En tots els casos, la situació es va resoldre en menys de 24 hores.

DEONTOLOGIA

La col·laboració amb el Departament de Salut, va permetre diferenciar la situació de dificultat econòmica per part de la farmàcia, de la situació de desabastiment de certs medicaments (Prograf, Sandostatin Lar, Vimpat 150mg, Certican 0,5mg, Spiriva, Seretide, Zoladex 3,6)

En aquest darrer cas, s'informava al Departament de Salut per tal que iniciés les actuacions oportunes.